

Vesi piiskasi tuulilasia, ja jouduin kytkemään Avensiksen tuulilasinpyyhkimet täysille, ja vaikka kumisulat tekivätkin orjallisesti työnsä, minulla oli vaikeuksia hahmottaa lasin takana avautuvaa maailmaa. Tien E8 yllä taivas roikkui siniharmaana ja vettävaluvana, mutta eniten ihmettelin keskipäivän pimeyttä, joka muistutti tummuvaa iltaa. Toyotamme nieli asfaltoitua, kaksikaistaista tietä, joka ei kyennyt nielemään sadetta vaan ohut vesipatja makasi sen päällä. Tien molemmilla puolilla kasvoi männyistä, kuusista ja koivuista koostuva vihreä meri, joka velloi puuskaisessa tuulessa. "Mikä on keltainen ja jossa on reikiä?", Maxin ääni erottui takapenkiltä vaivoin moottorin ulvonnasta ja märän kohinan yli. Vilkaisin taustapeiliin ja näin poikani kurkottavan turvaistuimestaan. Siirsin katseeni matkustajan paikalla istuvaan Veeraan, armoitettuun arvuuttajapelimme keksijään ja rakastamaani naiseen, joka katsoi minuun hymy huulillaan. Hän kohotti syvänsinisien silmien verhoamia, ohueksi nypittyjä kulmiaan ja nyökkäsi. Oli minun vuoroni vastata. "Jaa. Mikähän se voisi olla?", sanoin ja yritin saada ääneeni niin epävarman sävyn kuin mahdollista, koska arvuutuspelellä kirjoittamattomiin sääntöihin kuului, että viisivuotiaan pojan esittämiin mysteereihin ei saanut vastata oikein heti. "Olisiko se pesusieni?" "Eeei.", pieni arvuuttaja kikatti. "Voi, voi, onpas kinkkinen." Erotin kaukana tienposkessa hämmöttävän, suuren sinipohjaisen kyltin, ja vaikka en kyennyt muodostamaan sen valkoisista merkeistä tekstiä, tiesin että se kertoisi tien haarautuvan oikealle, jossa tie 28 johtaisi kohti Kajaania. Mutta, me jatkaisimme suoraan E8:aa pohjoiseen kohti Oulua. "Sen täytyy olla pesemätön, karkinsyöjän hammas." Aito kikatus raikui takapenkiltä ja sen jälkeen, "Eeeee, haluatko isi vihjeen?" Vihjeetkin kuuluivat sääntöihin, mutta yleensä niitä antoi aikuinen. Vastasin, "Haluan toki." "No. Se on hiiren herkkua", jälleen kikatusta. "Nyt sinä kyllä arvaat." "Se on juusto!", sanoin ällistyneenä ja vilkaisin taustapeiliin, kun Max räjähti iloiseen nauruun. Arvuutuspelellä neljäs kierros oli päättynyt, ja tunsin syvää rakkautta katsellessani poikani ilon täyttämiä kasvoja. Pieni pellavapä, jolla oli äitinsä silmät ja minun nenä, oli jaksanut värittää teinimutanttikilpikonnia jonkin aikaa, mutta oli kyllästynyt, kun käsillä olevat lyijykynät harvenivat takapenkin lattialle sekä istuimen ja selkänojan saumoihin. Mielestämme olimme Veeran kanssa varautuneet matkaamme hyvin, koska jos poikamme kyllästyisi arvuutteluihin, kuten todennäköisesti tulisikin tekemään parin, kolmen kierroksen jälkeen, oli meillä varastossa pari Vaasan kaupunginkirjastosta lainaamaa äänikirjaa unohtamatta matkaeväitä, joita Veera oli antaumuksella pakkaillut koko aamun. Viimeinen hätävara olivat ne kaikki kolmekymmentä minuuttia digiaikaa, jonka Max saisi käyttää ipadin kimpussa lingoten vihaisia lintuja ilkeitä possuja vastaan. "Hyvä Max, hieno arvoitus", Veeran ääni kehui, ja näin kuinka kirkkaasti heijastava kyltti sujahti ohitsemme. Edessämme kaartuva tie kuljetti meitä vasemmalle. Erotin liittymän kaukaisena ja vetisenä. Tarkastin nopeusmittaria, jonka neula osoitti alle satasta, hyvä niin, koska edessä hämmötti risteyksen lisäksi harmaa kameratolppa, enkä halunnut ottaa pikavoittoa sotkemaan käsillä olevaa viikonloppua. Jouduin kaivelemaan muistini pölyisiä lokeroita, jotta hahmotin, milloin olimme viimeksi tavanneet Jyrkin, Ninan ja heidän valloittavan tyttärensä Ninnin, joka oli poikaamme vuotta vanhempi. Jyrki ja Nina olivat viimeiset kaksi kuukautta ruinneet meitä heidän luokseen Ouluun, ja asia oli vihdoinkin järjestynyt, koska minun kolme viikkoa kestävä kesäloma hämmötti kynnyksellä ja alkaisi tulevana viikonloppuna maanantaina. Veera uurasti kotiäitinä taistellen ikuista pyykkäämistä, siivousta ja ruoanlaittoa vastaan ja hän olisi ollut valmis lähtemään reissuun viikkoja aikaisemmin, joten reissun venyminen loman alkamiseen oli johtunut pitkälti minusta. Veera oli odottanut reissua innolla, ja kyllä minäkin sitä olin odottanut, vaikka en olekaan kyläilijätyyppiä. Edes huono ajokeli ei saanut minun odottavaa tunnetta laimenemaan ja mietin tulevaa viikonloppua. Luvassa olisi rentoa yhdessäoloa. Jyrki tulisi tapansa mukaan sulkemaan heidät hetkeksi miesluolaansa,

päästäisi autotallin kulmaan upotetun jukeboksin ääneen, josta raikuisi pitkin iltaa joko Jerry Lee Lewis tai Roy Orbison, ja he tyhjentäisivät Jyrkin baarikaappia ylimääräisistä vehnäoluista. Jyrkiltä saattaisi löytyä sätkä ruohoakin. He rupattelisivat vanhemmuudesta, kadotetusta nuoruudesta ja sen semmoisesta samalla, kun naiset kokkailisivat keittiössä myös juoruten viimeisen puolen vuoden tapahtumia. Muksuista olisi toisilleen ikäistään seuraa, joten he keksisivät tekemistä ja telmisivät keskenään ympäri taloa. "Isin vuoro!", Max vaati. Lähestyimme risteystä, hivutin jalan kaasulta ja varmistin, ettei Kajaanista päin tullut autoa, joka kiilaisi eteen. Perjantaisin saattaisi olla kaiken maailman hurjastelijoita ja kännikuskeja liikenteessä. Risteys oli kuitenkin tyhjä muista tienkäyttäjistä, joten palautin jalan jälleen kaasulle. "No. Mikä on sellainen, joka on kirkkaanpunainen ja huutaa mennessään?" Vilkaisin taustapeiliin, jossa poikani käänsi päänsä kohti sivuikkunaa. Kaksilitrainen bensamoottori huusi ja maantien pinnalta tarttuva vesi rohisi lokasuoja vasten. Kesti hetken, ennen kuin Max vastasi, "Isi, tuo oli liian helppo", hänen äänessä toruva sävy, "Se on paloauto." Naurahdin. "Oikein. Sinä olet niin fiksu, en keksi vaikeampaa." "Olet ennenkin keksinyt, uusi arvoitus!", Max vaati. "Odotas, niin mietin.", hieraisin niskaani ja jatkoi, "Mikä on sellainen, joka nousee ja laskee joka päivä, vaikka emme sitä näkisikään?" "Lentokone!", Max huudahti. "Eeiii", matkin poikaani, vilkaisin peiliin ja sain palkinnoksi leveän hymyn. "Hissi?" "Eeeiii." Veera liikahti, ja katsoin häneen jolloin katseemme kohtasivat. Veera iski silmää ja sanoi, "Vinkki?" Ennen kuin ehdin avata suuni, Max huudahti innoissaan, "Aurinko!" "Kyllä, sepä se. Olisin hyväksynyt vastaukseksi myös kuun. Hyvä Max.", peilasin ja näin poikani onnelliset kasvot, jotka tutkivat sivuikkunoiden ohi vilisevää metsikköä. "Onko teillä nälkä?", Veera kysyi, "Nimittäin minulla on." Kojetaulun mittariston alalaidassa oranssina hohtava digitaalinäyttö kertoi päivän edenneen yksitoista yli puolenpäivän, ja vaikka olin nauttinut tuhdin aamiaisen, olin valmis syömään leivän tai pari. Ajatuksiin vaipunut poikamme pysyi vaiti, joten kysyin, "Max, otatko jotain purtavaa?" Vastaus takapenkiltä kajahti saman tien, "Ei kiitos. Ei ole nälkä." Veera kumartui, nosti etupenkin lattialta punaisen kassin ja sanoi, "Muru, vaihtoehtoina on reissari, hedelmäpalat, porkkanatikut ja suolapähkinät." "Reissari maistuisi. Ja kuppi kahvia, kiitos." Katsoin tielle, jonka vastaantulevalla kaistalla lähestyi henkilöauto, jonka kirkkaat ajovalot näyttivät vesisateessa suurilta tähdiltä, ja kuulin vetoketjun, kun Veera avasi kassin. Kuului rapinaa ja pian eteeni ilmestyi pyöreä, täytetty ruisleipä. Tunsin graavilohen suolaisen tuoksun. Otin leivän käteeni. "Kiitos." Oulu häämötti reilun sadan ja kahdeksankymmenen kilometrin päässä, joten laskeskelin matkan kestävän vielä reilu kaksi ja puoli tuntia, ehkä pitempäänkin, jos sää ei muuttuisi parempaan. Kiirettä ei sinänsä ollut, koska olin ottanut yhden palkattoman vapaan ennen lomaa, ja perjantain aamupäivän liikenne oli väljää. Isäntäväkikin odottaisi meitä saapuvaksi Ouluun vasta neljän tienoilla. Ajattelin, että aikaa olisi jopa pienelle pysähdykselle, joten punnitsin mielessäni pysähtymistä Kalajoelle. Max ei ollut kävellyt hiekkasärkillä – tosin, ilma ei ollut kovin suotuista. Vastaantuleva auto sujahti ohitsemme roiskauttaen vesipatjan tuulilasiin, ja samassa ikuisessa liikkeessä olevat kumisulat riensivät apuun kirkastaen näkökenttäni. Haukkasin rukiin, voin, lohen ja salaatin makuista leipää. Kuului lisää rapinaa ja termospullon kaatolukon metallinen napsahdus. Jauhoin leipää suussani ja katsoin Veeraa, joka kaatoi mustaa kahvia korkeaan alumiinimukiin. Veera vastasi katseeseeni hymyillen. Ohjaamossa leijui kahvin aromikas tuoksu. "Laskeskelin että meillä on hyvin aikaa. Pitäisikö meidän pysähtyä jossain?", kysyin. Veera napsautti termospullon kiinni, sulloi sen rapisevan kassin uumeniin ja vastasi, "No en oikein tiedä missä me voitaisiin pysähtyä. Tämmöisellä ilmalla. Kahvilaankaan ei tarvitse pysähtyä, koska meillä on eväät mukana." Haukkasin leipää ja ynähdin miettelääni. Veera oli jälleen äänessä, "Kunpa ei sataisi. Voitaisiin pysähtyä

Kalajoen hiekkasärkille, se olisi ihanaa. Max voisi käydä uimassa, vaikka uikkareita ei mukana olekaan.” Vastasin leipää suu täynnä, ”Niin, sitä minäkin mietin”, nielin ja jatkoin, ”mutta, vaikka nyt sataakin, se ei tarkoita sitä, että Kalajoella sataa, sinne on matkaa vielä ainakin kuusikymmentä kilometriä.” ”Niin. Totta. Ja jos muistan sääuutisia oikein, ilman pitäisi seljetä pohjoista kohti mentäessä.” Veera sanoi ja jatkoi, ”Voinhan minä tarkastaa säätiedotuksen puhelimesta. Hei, tuossa on kahvisi.” Veera ojensi höyryävän mukin – joululahja entiseltä työnantajaltani – joten siirsin puoliksi syödyn leipäni vasempaan käteeni, peukalon ja etusormen väliin. Otin vastaan mukin, jonka metallinen pinta tuntui miellyttävän lämpimältä ja sanoin, ”Mukitelineelle olisi tarvetta.” Veera paljasti virheettömät, valkoiset hampaansa. ”Sinä kaadat. Sinä siivoat.” Siemaisin kahvia varoen polttamasta huuliani. Tummapaahdo maistui hyvälle, ja katsoin eteeni, jossa oikealle kaartuvan tien molemmilla puolilla ja rehevänä kasvava metsä loppui. Metsärajan takana erotin kappaleen tummanvihreää niittyä. ”Äiti. Mikä on hiekkasärkki?”, Poikamme vaati tietää. Vaimoni katsoi olkansa yli ja sanoi, ”Se on sellainen hieno paikka, vähän matkan päässä täältä. Siellä on pitkä hiekkaranta. Ja meri.” ”Minä haluan uimaan!”, Max innostui. ”No katsotaan nyt. Ei ole oikein hyvä ilma uida, eihän?”, vaimoni sanoi, ja irrotin käteni ohjauspyörästä ja haukkasin leipää. ”Mutta minä haluan! Haluan!”, poikamme jankkasi. ”Max”, vaimoni äänessä soi päättäväisyys, joka yleensä tehosi ainokaiseemme, ”Sovitaan niin, että jos hiekkasärkillä paistaa aurinko, kun ohitamme sen, niin sitten pysähdymme uimaan. Äiti ja isikin haluaisi siellä käydä.” ”Minä haluan uimaan.” ”Max, ei auta nyt. Me menemme hiekkasärkille jos lakkaa satamasta. Isi päättää sitten mennäänkö vai ei. Sovitaanko?” Poikamme huokaisi, ”Okei.” Tummapaahdon kitkerä maku tulvi jälleen suuhuni ja mietin, että vaimoni ollessa matkustusviihtyvyyden sekä lapsen ajatusmaailmaa kehittävän ajanvietteen Einstein, täytyisi hänelle lisäksi myöntää Nobelin rauhanpalkinto lastenkasvatuksesta. Itsenäistynvä ja uhmakas poikamme sai ajoittain kiukkukohtauksia, mutta Veera hoiti tilanteen poikkeuksetta ihailtavalla tyyllillä, myös niinä inhottavina, nöyryyttävinä ja onneksi harvalukuisina kertoina, kun Max huutamalla vaati ruokakaupan karkkihyllyltä milloin tikkaria ja milloin lakupötköä. Veera pysyi järkähtämättömänä. Hän oli meistä se, joka ei antanut periksi, ei menettänyt hermojaan, tai jos ikinä menettikin, ei koskaan poikansa nähden. Minä olin lepsumpi, ja siitä syystä me joskus vaimoni kanssa nahisteltiin. Vilkaisin vaimoani, joka kääntyi penkillään, ja näin hänen hymyilevillä kasvoillaan tyyneyden, kun hän ojensi kätensä ja silitti niskaani – voi kuinka rakastinkaan häntä. ”Lehmiä!”, Max hihkaisi, ja katsoimme vaimoni kanssa vasemmalle, jossa ohikiitävällä niityllä, jonka tummanvihreä ruoho lakosi sateen ja armottoman tuulen pieksäessä, makasi lauma ruskeankirjavia lehmiä. ”Voi, miksei niitä ole viety navettaan ja joutuvat olemaan ulkona tällaisella ilmalla”, Veera hämmästeli. Osa tiiviissä rykelmässä makaavien eläimien päistä kääntyivät katsomaan meitä, ja epäilemättä hämmästelivät vedenpaisumuksen keskellä kiitävää, viininpunaista paholaista. ”Mistä tiedät? Lehmäthän voivat pitää tällaisesta ilmasta.”, sanoin, käänsin katseeni tiehen ja tunsin kuinka Veeran silitys muuttui helläksi nipistykseksi. ”Sitä paitsi, millainen homma se olisi, kun jokaisella sadekuurolla pitäisi hakea eläimet suojaan. Ja koska ollaan Suomessa, se tarkoittaisi muutamaa ylimääräistä reissua.” ”Pessimisti.”, Veera sanoi, ja käänsin hymyni häneen ja tungin viimeisen palan leivästä suuhuni. ”Mikä on pessimisti?”, utelias takapenkkiäinen kysyi, ja purskahdin vaimoni kanssa raikkaaseen nauruun. Mutta, minun nauruni kuoli melkein heti. Ohjauspyörän tuntuma muuttui liian kevyeksi ja tutuksi käynyt, vaimea tärinä katosi. Auto vietti hitaasti oikealle vesipatjan kyllästävässä tiessä ja aivoissani syttyi räikeän punainen varoitusvalo, ja vaikka en ollut koskaan aikaisemmin joutunut vesiliirtoon, tiesin muuttuneeni ohjastajasta matkustajaksi. Säikähdin ja reagoin kääntämällä

ohjauspyörää vasemmalle. Liian rajusti. Veeran nauru loppui, kun renkaat saivat jälleen pidon tien reunasta, ja automme ampaisi vasemmalle rajusti nytkähtäen. Käteni liikkeet muuttuivat vaistomaisiksi, ja käänsin ohjauspyörää terävästi oikealle. Kadotin alumiinimukin kädestäni ja se kolisi lattialle. Maailma tuulilasin takana kaartui jälleen vasemmalle. Tunsin kuinka takarenkaiden pito hävisi, ja tuulilasin takana asfaltti vaihtui ja esiin liukui vihreä niitty. Kuulin Veeran terävän kiljaisun. Ohjauspyörä oli jälleen liikkeessä, kun temmoin sitä oikealle. Pito tiehen hävisi kokonaan ja näin matkustajanpuoleisesta ikkunasta, kuinka surfasimme asfaltin poikki oikea kylki edellä kohti rehottavaa ojaa. Veera huusi ja puristi oven yläpuolella roikkuvaa kauhukahvaa. Mikä on pessimisti? Kova rahina ja raapiminen raastoivat korviani sukeltaessamme ojaan. Märkää heinikkoa lensi tuulilasiin, pyyhkimet huitoivat ja pääni sisällä oleva varoitusvalo vilkkui kiivaasti sydämeni tahtiin. Sitten, helvetti repesi. Korvia huumaavan rysähdyksen saattelemana ohjaamo oli täynnä teräviä lasinsirpaleita, jotka purivat minua kasvoihin, puristin silmäni kiinni ja tunsin menettäväni tasapainoni. Veera ja Max huusivat. Minäkin huusin, kunnes meidän äänemme hukkuivat uuteen rysähdykseen. Maailma tärähteli ja rytisi. Paiskauduin ovea vasten ja kipu leimahti olkapäässäni. Kiepuimme rajusti, kunnes yhden hengähdyksen ajan oli aivan hiljaista. Tunsin painovoiman häviävän. "Isi!" Kuului raivoisa, metallinen räjähdys ja tiedottomuuden kylmä käsi veti minut mukanaan pimeyteen.